

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 79 (3241) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

A buvárhajó-háború jelentősége

Írta: GADOW ellentengernagy

Az elmúlt világháborúban folytatott tengeralattjáró háború majdnem pontosan ugyanazon feladatok elé állította a szövetséges hadsívelést, mint a mostani — amint azt Lord Jellicoe nagyadmirális visszaemlékezéseiből megállapíthatjuk; a feladatokat egyébként nemrégiben egyik brit folyóirat is összegezte. Első — a folyóirat szerint — a tengely tengeralattjáró-utánpótlásnak lehető leghatékonyabb megakadályozása: második a tengerre való kifutásuk leküzdése és végül harmadik, a kifutott egységeknek a nyílt tengeren való elsüllyesztése.

Ami az elsőt illeti, a múlt háborúban még nem ismerték a bombázást s csupán a nyersanyagzárlattal próbálták lehetetlenné tenni a központi hatalmak új építkezéseit. A kísérlet nem sikerült s egyedül Németország 8-10 új tengeralattjárót bocsátott minden hónapban vízre, 1918-ban is. A kifutás megakadályozása szintén hajótörést szenvedett a múlt háborúban s hasonló eredménnyel járt most is; a szövetségesek ugyan elaknásították az Északi-tenger kikötőinek vidékét s általában az északi vizeket, az aknazárok között azonban szép számmal maradtak hézagok, amelyeken át a tengely tengeralattjárói vígan közlekedhetnek. Szorosabb zárlatra nem képes a szövetséges haditengerészet, mert ahhoz még a szükséges támaszpontok hiányzanak.

Az új háború egyik leghatásosabb fegyvere, a légitámadás szintén nem váltotta be a szövetséges reményeket. A tengeralattjáróműhelyek célszerű elhelyezése és a rendkívül erős elhárítás egyaránt biztosítja az utánpótlás zavartalan menetét, s nyersanyagban sincs hiány. Jellemző a helyzetre pl. az, hogy maguk az amerikaiak havi 24-30 tengeralattjáróra becsülik az új építések számát.

Ilyképpen azután a harcok súlypontja megint csak a nyílt vizekre tolódott el, az ugynevezett karaváncsátrákra. A karavánrendszer lényegileg mit sem változott a múlt háború óta. Az akkor jelentkezett hátrányok és nehézségek ma is megvannak; a kereskedelmi hajózás átállítása katonai vezetés alá, a be- és kirakodó hajók idővesztése a kikötőkben — mert ezeknek várniok kell egymásra — azután az a tény, hogy a karaván tíz vagy húsz egységének a leglassabb járatú hajó sebességéhez kell igazodni, nem is szólva arról, ami legjobban hiányzik, a megfelelő erősségű katonai védelem. E tekintetben elképzelhető a helyzet, ha a brit admirális veszteséglistájára gondolunk — amely szerint 1942. végéig öt repülőgép anyahajót, 25 cirkálót, 98 rombolót, 35 kiserőnászádot, 17 segédcirkálót és számos kisebb egységet veszített az angol hadiflotta.

Az elmúlt világháborúban — szövel-

Ujabb tetőpontja felé közeledik a tuniszi nagy csata

Fordulóponthoz érkezett a légiháború az angolszász terror-támadásokkal. A Csendes-óceánon nem tudnak nagyarányú offenzívát kezdeni a szövetségesek

Berlinből jelentik: (B. T.) A Tuniszból újra megindult harcok jelenlegi állásáról Berlinben egyelőre nem közölnek részleteket. Megjegyzik, hogy a támadást a déltuniszi szakaszon a brit 8-ik hadsereg indította és a Középtuniszból levő 5-ik amerikai hadsereg még nem kapcsolódott bele a küzdelembe. Kiemeli az új csata kemény harcát. Nem kételkednek benne, hogy a Tunisziért március 21-én megindított nagy támadás most újabb tetőpontja felé közeledik. A németek azonban gondosan

kerülik, hogy az újabb összecsapás kezdeti szakaszában elért sikerek nyomán pólásokba bocsátkozzanak. A német elhárításról sem akarnak felfedni semmit. Utálnak arra, hogy csak néhány nap múlva várható közelebbi tájékoztatás.

Berlinből jelentik: (B. T.) Rabati jelentés szerint az amerikai rádió tegnapi közölte, hogy Medez el Bab vidékén élénk tűzérési tevékenység kezdődött. Nem tartják lehetetlennek, hogy Anderson tábornok hadai is támadnak.

Nagyobb harci tapasztalatok — a szám- és erőbeli tulsullyal szemben

Rómából jelentik: (B. T.) A Tuniszból ismét megindult hadműveletekkel kapcsolatban az olaszok rámutatnak arra, hogy az egyesült angol-amerikai erők Tuniszból számbeli és fegyverben tulsulyban vannak, azonban a tengelycsapatok sokkal nagyobb harcitalpaszalatokkal rendelkeznek. A csapatok harciértéke egyébként az eddigi küzdelmekben is bebizonyosodott. A tuniszi tengelycsapatok parancsnoksága — mondják Rómában — sohasem titkolta azt a tényt, hogy nem becsüli nagyra az amerikai csapatok harci értékét és csak a már harci tapasztalatokkal ren-

delkező 8-ik brit hadsereget számítja egyenlő ellenfélnek. A tuniszi harc új szakaszának kimenetelére vonatkozóan figyelemmel van a tengely védelmi harcában eddig elért sikerekre és bizakodást tanúsítanak.

Berlinből jelentik: (B. T.) Churchill az alsóházban tegnap közölte, hogy a főparancsnokságtól kapott közlés szerint a 8-ik hadsereg támadása eredménnyel járt. A déltuniszi támadás 6-án reggel még sötétben kezdődött. Montgomery csapatának derékhada a Vádi Akaritnál, Gabesből északra levő állások ellen indult meg.

Súlyos megtorlással fenyegetnek német részről az ismételt angolszász terrortámadások miatt

Brüsszel. (MTI.) A Német Távírtani Iroda jelenti: Mint a *Belga Press* hírgyűjteménye külön tudósítója jelenti, az amerikai repülők sok Antwerpeni elzomszédos községre is bombát dobtak. A mezőkön dolgozó parasztokra gépfegyverrel lőttek, úgy hogy többet megöltek közülük.

Brüsszel. (MTI.) A Német Távírtani Iroda jelenti: A *Belga Press* külön tudósítója közli, hogy az egyik antwerpeni negyed elleni angol-amerikai légitáma-

dásnál, mivel a támadás kora délután történt, sok asszony élelmiszerüzemben a község házában tartózkodott. Az egyik közelben robbant bomba súlyosan megsebesítette az épületet. Az asszonyok legtöbbje meghalt. Az egyik fiúiskolában, ahol 25 gyermek esett áldozatul, a támadás idején éppen szünet volt. A gyermekek az udvaron játszottak. Az első bombák lecsapódásakor a gyermekek egyrésze az épületbe futott és itt érte őket a tetőtalálat. Valamennyien oda-

seges adatok szerint — mintegy 12-15 millió bruttóregisztertónnára ruggott a központi hatalmak haditengerészete által elsüllyesztett ellenséges hajók térfogata; ebben a háborúban már ezidőszentig tul vannak a 28 millió bruttóregisztertónnán, nem számítva az aknára futott és ilyképpen elsüllyedt szövetséges hajókat. Mindenesetre kétségtelen hogy a mostani

tengeralattjáró-háború még kedvezőbb körülmények között folyik, mint az elmúlt háborúban, részint azért, mert több harcászati előny van a tengely oldalán, sokkalta nagyobb a tengeralattjáróépítés, végül pedig, mert a tengeralattjárók hatótávolsága — különféle ötletes újítások révén — ki-sérő tengeralattjárótankhajók stb. jelentősen meghosszabbodott.

vesztek. A többiek, akik az udvar egyik sarkában reszkettek életükért, könnyebb sérülésekkel menekültek. Jóllehet hét-főn, az eltakarítási munkálatok idején heves vihar dühöngött, a tüzoltóság és az önkéntes munkaszolgálat rendületlenül folytatta fáradozásait. Az egyik diákok egy leomló fal agyonverte.

Berlini jelentés szerint — mint a *Pest* írja — az antwerpeni halalos áldozatok száma már 2300 fölé emelkedett. Ami a brit-amerikai ismétlődő légitámadások katonai kihatását illeti, a német álláspontot illetékes körök abban szegednek le, hogy a légiháború ezzel fordulathoz érkezett, amely most már szinte végső állapotnak tekinthető. Mindenesetre ezzel kapcsolatos az, hogy német részről a megtorlással való fenyegetések egyre keményebben hangzanak, még pedig most már abban a kijelentésben, hogy Németország nem marad sokáig télen néző, hanem rettenetes megtorlás eszközeihez nyúl, amelyek méltóak lesznek a megszállott részek ellen intézett ellenséges támadás méreteihez.

Stockholm. (Bud. Tud.) A *Nya Daglight* *Allehand* berlini jelentése szerint a németek rámutatnak arra, hogy a légiharcok az utóbbi időben igen nagy magasságban zajlanak le. Mivel az ellenséges bombázók legtöbbször 10.000 méternél magasabb méterben repülnek a kiszemelt területek fölé, az elhárítás lehetőségeit nagymértékben megnéhezítik. Erre alkalmas német vadászgépek azonban már vannak, amelyek ebben a nagy magasságban is harcra alkalmasak a támadó angolszász bombázókkal. Naponta heves küzdelmek zajlanak le a sztratoszférában.

Genfből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A londoni *Sunday Times* szíri külön tudósítója szerint a Csendes-óceánon esekély, vagy egyáltalán semmi reményesség nincsen arra a szövetségesek szempontjából, hogy végleges és nagyarányú offenzívába kezdhesse. A csendes-óceáni arcvonal jelenleg fel-tűnően megmerevedett. Ez elsősorban Új Guineáról állapítható meg, ahol a japánok mindenütt megerősítették állásaikat és hadászatiilag fontos utakat nyitottak meg az utánpótlás biztosítására.

Kihallgatáson fogadta a Kormányzó a finn újságírókat

A MTI jelenti: A Kormányzó Ur öfö-méltósága április 8-án délután 13 óra-kor kihallgatáson fogadta a Ragnar Murmalin dr. finn külügyi sajtófőnök vezetésével a Magyarországon tartózkodó 7 finn újságíró. A vendégeket a budapesti finn követ mutatta be.

Ülést tartott a város közigazgatási bizottsága

112 iparjogosítványt adott ki márciusban az iparhatóság

Nagyvárad, április 8. A város törvényhatóságának közigazgatási bizottsága ma délután fél négy órai kezdettel ülést tartott, amelyen mindenképp előtt a polgármesteri jelentést olvasták fel. A jelentés az alábbiakban számol be a város március havi közigazgatási helyzetéről:

EGYENESADÓHIVATAL

Pénztárforgalom 1943. év március hónapban

Együttes adóban befolyt 1.160.428 P.
Behajtási illetékekben 10.267,22 P.

Ha az 1943. év első három hónapjának eredményét vizsgáljuk, úgy megállapítható, hogy a havi átlag az 1.000.000 pengőt felülhaladta.

FOGYASZTÁSI ADÓHIVATAL

1943. évi március hónapban befolyt:
Borfogasztási adóban 34.528,74 P.
Szezfogasztási adópótlékban 3.052,56 pengő.

Sórfogasztási adópótlékban 1.997,55 pengő.

Hűsítőfogasztási adópótlékban 11.916,56 pengő.

Szikviz és ásványvizadókban 2200,26 P.

Italmérési illetékekben 4465 pengő.

Vigalmi adóban 15.038,62 pengő.

Alkalmazottak kereseti adójában 41.941,09 pengő.

Ebadó és bárcadijban 1115,96 pengő.

Helypénzdíjban 17.249,34 pengő.

Vágóhídi díjakban 4255,22 pengő.

Mészárosok kártalanítása illetékében 1164,15 pengő.

Rendkívüli vágási díjban 89,60 pengő.

Mérlegelési díjban 1095,22 pengő.

Zsír és sertés. A zsír havi fejadója a készlet korlátolt voltára való tekintettel március hónapban 40 dkgr. volt. Ezzel a számmal a március havi zsírszükséglet 21.888 kg-ot tett ki. Március hónapban a város közfogasztására leváltak 202 darab sertést. Ebből magánvásárlásból származik 101 darab. MÁSZ kiutalás volt 50 darab, bérhizlálásból kapott a város 51 darabot.

Liszt. A város február havában 62 vagon liszt kiutalást kapott, ez a mennyiség fedezte a város liszt-szükségletét. Március havában megtakarításunk nem volt. Rizs kiutalás március havában nem történt.

A könyvelési osztály burgonyaszállításához kiadott 19 darab METESZ igazolványt, olyanok részére, akik saját termelésű burgonyájukat szállították be idegen község területéről, a város területére. Március havában a METESZ beállított Nagyvárad város területére 2700 q. burgonyát. Magánosok részére 46 darab sertésvágási engedélyt adtunk ki.

Petroleum: március hónapban 45.000 kg. petroleum kiutalással szemben a fogyasztás 27.400 kg. volt. E téren nehézségek nem merültek fel, ellenben rendelkezést kaptunk, hogy a következő hónapokban csak az eddig kiutalt mennyiség 50 százalékát adhatjuk a fogyasztóknak.

Cukorból: magánfogyasztásra 64220 kg-ot utaltunk ki.

Tűzfű: március havában nagyobb nehézségek a tűzifaellátás terén nem voltak. Ebben a hónapban már csak a hádbavonultak és katonai szolgálatot teljesítők hozzátartozói részére utaltunk 1 köbméter vagy ennél kisebb mennyiségű tűzfűt. Az ezen felüli mennyiséget a kereskedők az igénylők, illetőleg vá-

sárlók részére kiadták.

Tej: Március havában az OMTK. helyi kirendeltsége folytatta tejkiosztási tevékenységét. Készlet és berendezés hiányában csak két éven aluli gyermekek és fél időn túl levő terhes anyákat látta el személyenként fél liter tejjel. Előreláthatólag nagybőrművű tevékenységet csak folyó évi március havától tud kifejteni.

Cipő. A cipőosztály március hónapban kiadott 560 mértékutáni rendelésre 1321 pár kész lábbelire, 1354 pár fejelésre és 2413 pár talpalásra szóló utalványt. A miniszterium a kész lábbeli utalványkontingenst március hónapra 1246 párban állapította meg.

ANYAKÖNYVI ÜGYEK

Elvevőüzletés 166, Halvaszüzletés 9, Házasági bejegyzés 75, Halotti bejegyzés 162, Áttérés 35.

IPARÜGYEK

Az I. fokú iparhatóság 28 képesítéshez, 15 engedélyhez kötött, 61 kereskedésre szóló, 8 szabadipar üzésre jogosító iparigazolványt adott ki. Gyárszerű ipar gyakorlására jogosítványt senki sem kapott.

MAGASÉPÍTÉSI OSZTÁLY

Folyamatban levő munkálatok: Népfürdő építése, városközi személyfelvonó, levante lóter, különböző városi épületek javítási munkái, Tűzoltóaktanyai szertár és mentőállomás építése, Tűzoltóaktanyai kerítés építése, Óvodák óvóhelyeinek kiegészítő munkái, Vágóhídi ruhakamara építése, Rulkóvaskytemető ravatalozó épületének átalakítása, Sporttéri lelátó javítása és hozzájárulási munkái, Sporttéri öltöző épület javítása, Sporttéri játékos és bíró kijárati bekerítése, Köztisztasági telep át-alkatásának tervei és költségvetése, Sándor utcai, Mikszáth Kálmán utcai, Mátyás király-uti, Templom-utcai, Vitéz utcai iskolák tatarozásának költségvetése.

TÜZOLTÓSÁG

Kivonulás 10, mentőkivonulás 417 esetben történt.

Március hónapban említésre méltó nagyobb tüzeset nem volt.

KÖZMŰVELŐDES ÉS SZOCIALPOLITIKAI ÜGYEK

A városi nyilvános könyvtár folyó év március havában nyitva volt 25 napon át. Legtöbben március hó 1-én látogatták a könyvtárat, amikor 242 személy fordult meg.

A városi zeneközpont igazgatósága 1943. március hó 28-án délután 6 órakor a Református Kulturpáloka dísztermében tanári hangversenyt tartott.

A szépen összeválogatott műsort nagy közönség hallgatta végig.

NEPJÓLÉTI ÜGYEK

A város által alkalmazott pépbeszédők 1943. február havában a Magyar Norma Alap javára 6354 pengőt vételezték be.

A népjóéleti hivatal félforgalma összesen: 3626. Pénzforgalom: A. és C. elegendőzetek részére 7000. Rendkívüli katonai segély 200. Pénzforgalom összesen: 7200.

Családiátogatás összesen 1333 esetben történt.

NÉPKONYHA

A városi népkonyha 1943. évi március havában kiosztott 2940 adag ebédet.

A napközi otthonok 1943. március havában kiderítettek 6812 adag ebédet, ugyanannyi reggelit és uzsonnát.

KÖZJÓLÉTI SZÖVETKEZET

1943. március havában jegyeztetett 26 darab üzletrész 52 pengő értékben. A Szövetkezet pénztárkészlete 1943. március hó 31-én 1279,64 pengő.

Bankoknál és postatakarékpénztárnál a következő összegek álltak rendelkezésre: 5510,79 pengő.

A közjóléti szövetkezet Óesi telepi, Gillányi uti és Árpád vezér uti élelmiszer, ruha és cipőelosztói élénk tevékenységet fejtenek ki.

VILLAMOSMŰ

Össztermelés: 1.091.300 kwóra a központi gépház kapcsolótábláján mérve.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Anna-Mária.

BELVAROSI: Az éjszaka leánya.

KORONA: Sárdy hangverseny.

GASINO: Dankó Pista.

Az előző havi 1.065.798 kwóra termeléshez képest több 25.502 kwórával.

Üzemzavar nem fordult elő. Az áramszolgáltatás a város egész területén folytonos volt.

VIZMŰ

Termelt havi vízmennyiség: Régi vízműtelep 41.951 köbméter, Kisegítő telep 36.960, Új vízműtelep 324.780, összesen 403.691 köbméter.

Átlagban elhasznált napi vízmennyiség 13.022, Legnagyobb napi fogyasztás 13.505, Legkisebb napi fogyasztás 12.252 köbméter.

A polgármester jelentése után az egyes ügyosztályok tették meg jelentésüket.

Visszaélés miatt eljárás indult több mészáros ellen

Nagyvárad, április 8. Lapunk más helyén közöljük, hogy a törvényhatósági közellátásügyi szakbizottság legutóbbi értekezletén súlyos panaszok hangzottak el a mészárosokkal szemben. Különösen indokoltnak látszott az a panasz, hogy egyes mészárosok a rendelkezésükre álló husmennyiséget nem árussítják az üzleteikben megjelenő vásárlóknak, hanem előjegyzések és távbeszélőn adott megrendelések alapján protekciós vevőknek teszik félre és juttatják el, sőt nagyobb tételekben jelentős felárral árussítják. Erre vonatkozólag a polgármester szigorú rendelkezéseket adott ki s ma délelőtt dr. Dobay István aljegyző, a közellátásügyi

hivatal vezetője, meglepetészerű felülvizsgálásokat végzett hat mészáros üzletében. Két mészárosnál nagy visszaéléseket tapasztalt, igen nagymennyiségű, részben már 4-5 kiló tételekben csomagolt, húst talált félretéve üzletükben, míg más mészárosoknál szintén megállapítható a protekciós vagy fekete árat fizető megrendelők számára való csomagolás rendszerét. A közellátásügyi hivatal vezetőjének intézkedése ma délelőtt mintegy ezer vásárló jutott annyi húshoz, amennyit a kiadott rendelkezés értelmében egy-egy család vásárolhat. A visszaéléseken ért husiparosok ellen megindult az eljárás.

Felmentette a törvényszék Kallós Hugonét a szén-árrágitás vádjáról

Nem lehetett pontosan megállapítani az eladott szén minőségét

Nagyvárad, április 8. Kallós Hugoné, nagyváradai szénkereskedő ellen vádat emelt a kir. ügyészség üzleterején és folytatólagosan elkövetett árrágitó visszaélés bűntette miatt, mert 1941 januárjában egy máza darabos — a vádirat szerint — barna szénért 8 pengőt követelt és fogadott el.

Kallós Hugoné védekezésében előadta, hogy ő nem barna szenet adott el a fenti áron, hanem petrozeényi fekete szenet, amelynek a mázaenkénti ára 1940-ben 240 lei volt a felezabadulás után ezt az árat rögzítette — pengőbe átszámítva — a katonai közigazgatás.

Nagy Kálmán, aki a kérdéses időpontban egy máza szenet vásárolt 8 pengőért Kallós Hugonétól, kijelentette, hogy ő nem ért a szénhez, de az a szén, amit ő vásárolt, nem barna, hanem fekete színű volt.

Máté Ferenc kocsi szerint, aki 8 éve van alkalmazásban a Kallós-cégnél, Kallósék árultak magyar szenet is, de hogy a kérdéses időpontban milyen szenet adott el, azt nem tudja. Általában nem sok értelmet árul el, még azt sem tudja, hogy mikor volt a felezabadulás. Deák Lajos bányatulajdonos és szén-

nagykereskedő szerint abban az időben a petrozeényi szén uralkodott az egész piacon s a kereskedők úgy el voltak látva vele a nagykereskedők, hogy még 1941 nyarán is alig tudtak eladni magyarországi szenet. Tehát nagyon valószínű, hogy a vádlott a vádbeli időpontban még petrozeényi szenet adott el, aminek az ára 240 lei, illetve 8 pengő volt.

Dr. Schuller Frigyes vád- és dr. Hosszú Gyula védőbeszéde után a törvényszék dr. Gavallér László egyesbírája felmentette Kallós Hugonét a vád és következményei alól, mivel — az ítélet indokolása szerint — a bíróság nem tudta megállapítani, hogy a vádlott barna, vagy fekete szenet adott-e el. A tanúk vallomásaiból inkább az utóbbit lehet tényként elfogadni, mert az egyetlen tanu, akinek bizonytalan vallomásaiból esetleg az ellenkezőjére lehetne következtetni, teljes értelmetlenséget mutatott. Így a vádlott bűnösségét nem lehetett megállapítani.

A védelem megnyugodott az ítéletben, míg a kir. ügyész semmisségi pánasszal ít a felmentés miatt.

Ujabb 102.000 tonna hajóteret süllyesztettek el a német tengeralattjárók

Heves támadást indított az ellenség a tuniszi arcvonal egész déli szakaszán. Összeomlottak a bolsevista támadások a kubáni hídfőnél

Bulgária minden erejével megvédi szabadságát

Szófia. (Interinf.) Baszilov közmunikaügyi miniszter kijelentette, hogy az angol-amerikai partraszállás esetén Bulgária egy emberként kelne fel és a tengerbe úzná az ellenséget, amely hozzá mér nyulni szabadságához, szent földjéhez és ősi jogaihoz.

Athen. (MTI.) A Német TI jelenti: A görög kormány lemondott Joannis Rhalys ismert görög politikus alakította meg az új görög kormányt.

Helyi jelentőségű harcok a keleti harctéren

Berlin. (Interinf.) A keleti harctéren kedden csak helyi jelentőségű harcselekmények voltak. A kubáni hídfőnél a bolsevisták német és szövetséges állások elleni összefüggéstelen támadásai összeomlottak. A harcokban újra kitüntették magukat a szövetséges hegyivadások. A Donec közepő és felső folyása mentén lévő folyami állásokból a bolsevistákat, akik egy völgymélyedésben két helyen igyekeztek lábukat megvetni, a nyugati parton a német gránátosok visszakergették. A bolsevisták kísérletet tettek arra, hogy Izjum tereben a magaslati állásokat visszafoglalják. Ezek a kísérletek a támadók teljes megsemmisítésével végződtek. Foglyul ejtettünk 300 szovjet katonát, azonkívül 630 bolsevista elesett. Sztarajarusszától délre az előretörő bolsevistákat teljesen szétvertük. Nagyobb sikert ért el a spanyol önkéntesek egy rohamegysége. A hadműveleteket rendkívül ügyesen végrehajtó spanyolok sok foglyot ejtettek és tekintélyes zsákmányra tettek szert. Az ellenségnek véres veszteségei voltak. Az északi és középső szakaszon az időjárás nem tette lehetővé a légi-erő nagyobb arányú bevetését.

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról közli a Német TI. A védőerő főparancsnoksága jelenti: A keleti harctérről csak egyes szakaszokról jelentettek lényegesebb helyi tevékenységet. A szovjet szörványos erős tűzérővel támogatott támadásait megghisítottuk. A középső szakaszon egy támadó vállalkozásunk a szívós ellenállás letörése után elérte kitűzött célját. Az arcvonal északi szakaszán spanyol önkéntesek egy rohamcsapata sikeres vállalkozás során felrobbantott 13 kiserődöt.

A déltuniszi arcvonalon az ellenség erős tűzérő előkészítés után újból támadásra indult. A harcok javában folynak.

Egy magánosan szálló angol bom-

bazót lelőttünk, midőn támadást kísérelt meg az északnyugat-német helységek ellen. Az Antwerpen elleni amerikai terrortámadás halálos áldozatainak száma kétezer fölé emelkedett. Búvárnaszádunk az Atlanti-

óceánon és a Földközi-tengeren el-süllyesztettek 14 hajót 102.000 tonnával és egy rombolót. Öt hajót torpedótalálat ért. Elsüllyedésüket nem tudták megfigyelni. A Biscayai-öbölben egy tengeralattjárónk lelőtt egy ellenséges bombázót.

Berlin. (MTI.) Április első napjainak eredményével együtt a német haditengerészet és légi-erő együttesen eddig 25 millió 834.000 tonna veszteséget okozott az ellenséges kereskedelmi tengerészetnek. Ebből a német búvárnaszádok 17 millió 135.100 tonna hajóteret, a felszíni tengeri erők 3 millió 394.275 tonna hajóteret, míg a légi-erő 5 millió 303.600 tonna hajóteret süllyesztettek el.

Nagy veszteséget szenvedtek Montgomery csapatai

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az angol és amerikai csapatok Déikeltunéziában kedden újabb támadást indítottak. A támadással harapó fogó hadműveletet igyekeztek kialakítani. A szándékolt hadművelet a tengely ellenállása miatt nem fejlődhetett ki és az ellenség súlyos és véres veszteségeket szenvedett. Egyetlen helyen sem sikerült felszakítani a tengely elzáró állásait. Montgomery csapatai mind emberben mind hadianyagban nagy veszteségeket szenvedtek. A német tűzérő zárótüze borzalmas réseket ütött az angol támadók soraiban. A tengely harcrepülőgépei szünet nélkül támadták az ellenséget. A harcok változatlan hevességgel tovább folynak. Légi harcokban a tengely repülői ki-

lenc ellenséges gépet lőttek le.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1047. közleménye: A tuniszi arcvonal egész déli szakaszán újból fellángolt a harc. Az ellenség heves tűzérő előkészítés után a páncélosok nagy tömegével támadást indított. Az olasz és német vadászok hat ellenséges gépet lelőttek. Egy további gépet a légvédelmi ütegek pusztítottak el. Kedden délután az ellenséges légi-erő kötelekci bombákat dobta le Trapanira, Raguzára és Messina lakott negyedeire. A bombák nagy kárt okoztak a lakóházakban. Az áldozatok száma Trapaniban 40 halott és több mint 100 sebesült. Messinában 6 halott és 9 sebesült. Egy gépet lelőttünk.

Dönitz vezértengernagy magas kitüntetése

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról közli a Német TI: A Führer főhadiszállásán szerdán fogadta Dönitz vezértengernagyot, a haditengerészet főparancsnokát és a búvárhajóharc irányításában szerzett páratlan érdemei elismerésül átnyújtotta neki a tölgyfalomból a vaskereszt lovagkeresztjéhez. Ő a német véderő 223-ik tagja, aki a kitüntetést megkapta.

Berlin. (MTI.) Dönitz vezértengernagy nevére mindörökké összeforrt a német búvárnaszád fegyvernem di-

csőségével — állapítja meg a Berliner Börsenzeitung abból az alkalomból, hogy a Führer Dönitz tengernagynak a vaskereszt lovagkeresztjéhez a tölgyfalomból adományozta. A „Dönitz támadás” fogalma szállóigévé lett az ellenség táborában. Dönitz neve — írja a Deutsche Allgemeine Zeitung — a haditengerészet és a német nép számára a bizalom jelképe, az ellenség számára pedig a rettegés. A most folyó Dönitz támadás során behizonyosodott Németország, sőt ellenségei előtt is, hogy a vezértengernagynak a haditengerészet főparancsnokává történt kinevezése a tengeri háború nagyszabású megélénkülésének bevezetését jelentette.

800 szökevényt észl jelentkezett a bolsevizmus elleni harcra

Berlin. (MTI.) A Stefani jelenti: Nyolcszáz észl, akiket a bolsevisták 1940-ben magukkal hurcoltak, megszökött és hosszas bolvongás után visszaérkezett Észtországha. Valamennyien nyomban önként jelentkez-

tek a bolsevizmus elleni harcra. A lapok közlik nyilatkozataikat arról, hogy milyen embertelenül bántak a bolsevisták az elhurcoltakkal. Az egyik észl nyilatkozatában ezeket mondotta: Ha a londoni lengyel emigránsok tudni akarják, hova lettek az elhurcolt lengyelek, kérdezzenek meg minket, mert mi láttuk a sirjainkat.

London. (Bud Tud.) A Daily Express szerint 3 csatahajóból, 3 repülőgépanyahajóból, valamint nagyobb számú rombolóból és tengeralattjáróból álló erős brit hajókötelék ismeretlen rendeltetéssel kifutott Gibraltár kikötőjéből.

MAGYAR HŐSÖK

Mészáros József főhadnagy

Példaadó bátorságával és elszántságával tüntette ki magát a szovjet ellen vívott hadjárat során Mészáros József főhadnagy, egyik gyalogezredünk századparancsnoka.

1942 augusztus 28-án az ellenség erős tűzérő és aknavetőtűzzel támogatott támadást hajtott végre az Averino község mellett lévő magaslatokon állott honvédkötelek ellen. Mintegy felszázadnyi bolsevista erőnek sikerült is betörnie Mészáros főhadnagy századának védelmi övébe. Noha a betörés a támadóknak rendkívül kedvező terep miatt egészen váratlanul következett be, az ellenség pusztító tűzzel igyekezett lekötetni a honvédeket, Mészáros főhadnagy nyomban szakaszerejű tartalékának előre állott és haláltmegevető bátorsággal lendítette azt támadásra a betört ellenség ellen. Példaadó bátorságával magával ragadta a legénységet s nem törődve az akkor már gyalogási tűzzel is megérsődött bolsevista ellenhátással, sodró erejű rohamot intézett a betört bolsevisták ellen. Ellentámadása a legteljesebb mértékben sikerült, az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett s maradványai fejvesztetten menekültek. Számos fogoly, több géppuska és hadianyag maradt honvédeknek kezén.

Mészáros főhadnagy e bátor magatartásával elsősorban járult hozzá ahhoz, hogy a veszedelmes betörés még csirgájában elfojtható volt.

Batta Béla őrmester

Vakmerő bátorságával tüntette ki magát a Don menti harcokban Batta Béla őrmester.

1942 december 26-án önként jelentkezett annak a vállalkozó csoportnak vezetésére, amelynek átkelnie kellett a folyó túlsó oldalára, hogy ott rombolásokat végezzen.

Batta őrmester párját ritkító bátorsággal és kiváló rátermettséggel hajtott végre feladatát. A jégén történt átrohanás után elsőnek vetette rá magát az ellenség legközelebbi támaszpontjára és azt maga robbantotta fel. Azután villámgyorsan hajtotta végre feladata további részét is. Mintegy 300 méter hosszúságban felgöngyöltette az ellenséges véderő-rendszert, miközben hét bolsevista erődöt robbantott fel. Ezekben mintegy 40 főnyi legénység és három rehez puska semmisült meg. Az egész vállalkozás alatt végig csoportja élén küzdött s alárendeltoit is magával ragadta lelkesítő példája. Az egyik reátámadó bolsevistát kezitusában lefegyverezte és fogolyként hozta magával.

Milliók gyönyörködtek

Sárdy János

„Érzéki tenoriban“

amit a budapesti Vigadó ária- és dalestjéről közvetített a Rádió. Ma este a váradiak él'tben fogják hallani őt a KORONA Filmszínházban. — Közreműködnek: Czeglédy Ica énekművész, Mocskonyi Gabriella zongoraművész és Bíró László híres koncertzenekara.

Kezdele este 7 órakor.

Teljesen elkészült és néhány nap múlva meg is nyílik a kőcsparti népfürdő

Gyönyörű parkot varázsoltak a fürdő elé a régi személtlerakodó helyére

Nagyvárad, ápr. 8. A folyó felől hűvös szél csap az arcunkba, de a Körös parti apró házak udvarában már virágban állanak a barackfák. A part közelében pedig, ott, ahol az új Népfürdő épülete látható, számos munkás szorgoskodik. Nyilván a fürdő előtti sétány kiépítésén dolgoznak. Ahogy közelebb érünk, egyre több tuja tűnik a szemünkbe, ezek katonásan sorakoznak a fürdő előtti tér két oldalán. Néhány munkás lapátolja a földrakást, mások megtelt talicskákkal igyekeznek a fürdő mögé. Ismét mások az út mentén tesznek-vevznek, valaki parancsokat oszt; alighanem ő lehet a munkavezető. Tőle aztán meg is tudjuk azt amiért idejöttünk s ami különösképp érdekelt.

Gondos kertész-munka a park

— Mikorra lesz kéz a munka? — „szegessük” le az első kérdést Stettner Elemér fősegédnek, aki a jelenleg éppen távol levő Urbán János tanácsos és Matos Géza főkertész helyett a kertészeti munkát irányítja.

A felelet meglepő és egyszerűen nagyon kedvező is.

— A munka lényegesebb részét — válaszol a munkavezető — ma már be is fejezzük. Ezután már csak a földhányások eltávolítása és a park útjainak szabályozása van hátra. Az utakat ugyanis csak akkor szabályozhatjuk, ha a fű már kinőtt és konturjaiból biztos tájékozódást nyerhetünk.

— Tuján kívül milyen növényekkel ültették be a sétateret?

— A park közepén levő köröndöt nyári virágokkal s a virágokat olajspallér övezi. Ez körülbelül három-négy hét múlva már kihajt és ezüsthéber cétkot képez majd a tarka virágosgrupp körül. Az utat majd piros homokkal hintjük be — folytatja Stettner Elemér fősegéd — a virágok és utak közötti térséget pedig pázsit tölti ki, ezenkívül még néhány cserjét is ültetünk, hogy a park, vagy mondjuk a sétateret növényrete minél változatosabb és a róla nyert kép minél mozgalmasabb legyen.

A fürdő előtti földtöltésből tágas terasz emelkedik. A kavicsolt terraszra lépcső fog felvezetni. — ennek a lépcsőnek a megépítése még hátra van — s a magaslat szabad terét szintén pázsit fedi majd. Az épület homlokterében közvetlenül piramis-tölgyek állanak, egy kicsit az ősi római fürdőkre emlékeztető impressziót kelteve a szemlélőben.

Egészen megváltozott a táj képe

— Bizony eléggé nehéz és sok meg-gondolást igénylő munka volt. — mondja informátorunk — mikor már nagyjából mindent sorban ismertettél és megmutattál.

— Mennyi ideig dolgoztak és hány munkás aránykedett?

— Két hétig és húsz munkással dolgoztunk, mert a munkaterület szokatlanul nehéz munkát igényelt. Kevesebb nehéz területet parkírozhattunk volna fel, sőt háromnegyedrészét ennyi idő alatt is. Akik azonban a Körös-partnak azt a részét ismerték...

A fősegéd legyint egyet s mi, akik ismertük ezt az enyhén erőltetve elhanyagolt helyet, valóban csak a legnagyobb elismeréssel, csaknem csodálattal adóztunk azért a munkáért, amit a városi

kertészet aránylag rövid néhány hét alatt itt végzett.

— Szó van arról is. — fűzi még hozzá a munkavezető. — hogy a Köröshíd másik partján látható vaskerítéshez hasonló kerítéssel övezzük a park egy részét s a kényelmesebb lejárási kedvéért ugyanolyan lépcsőt készített majd a mérnöki hivatal a park elejére, mint amilyen a Népfürdő homlokteraszára vezet. Természetesen lesznek a pihenők számára új padok is...

Ami a fürdőt illeti, az építés munkálatai már csaknem teljesen befejeződtek.

— Ma estére az utolsó ablakráma is befestjük — válaszol egy festőlegény, akit szintén „meginterjúvolunk.”

A többi technikai munkálatok is a befejezéshez közelednek, szemmeláthatóan. A két fürdő, amelyben külön

nyolc-nyolc tuja várja a fürdőzőket s már látszólag készen is van a pincétől padlásig minden, a technika és higiénia követelményeinek megfelelően épült ki. A két hatalmas kazánterem szinte lesi a jó fűtő anyagot és a melléktermékek is be vannak már rendezve. Csak egy kis simítás hiányzik és Nagyvárad thj. város Népfürdője megnyílhat a közönség előtt.

S ez a fürdő nem csupán tisztálkodó hely, de üdülés szempontjából valószínűleg oázis lesz azoknak, akik munka után testi-lelki felfrissülést igényelnek. Kétségtelen: a nem túlgyors, de nagyon eredményes munka a város egyik leg-szebb pontjává varázsolta ezt a helyet, amely jellemzően váradi s mégis mintha túlnőtt volna Váradon.

Horváth Imre.

Az új aranybejelentési törvény alapján kihágási eljárás indul Herbst Fülöp volt váradi ékszerész ellen

780 gramm 18 karátos aranyat foglaltak le a defektív

Nagyvárad, április 8. A budapesti valutaugyezség defektívjei tegnap Nagyváradon nyomoztak fekete arany után. A csoport tagjai 780 gramm 18 karátos aranyat találtak bejelentés nélkül Herbst Fülöp volt nagyváradi ékszerész-nél. Az ékszerész azzal védekezett, hogy

a megszünt üzletéből maradt meg neki az arany és nem tudta, hogy ilyen körülmények között is be kell jelenteni.

Herbst Fülöptől elkobozták az aranyt és megindult ellene az új aranybejelentési törvény alapján a kihágási eljárás.

Berlin vértanu temploma, a szétrombolt Szent Hedvig-székesegyház

Nagy Frigyes terve szerint és támogatásával 1758-ban épült a szétbombázott templom

A berlini népstrájt azt meséli, hogy midőn annakidején arról vitatkoztak, milyen terv szerint építsék a Szent Hedvig székesegyházat, Nagy Frigyes egy felfordított teacésészét tett az asztalra: „Ilyen legyen az új templom!” Ha nem is így történt a valóságban, mert a körépitménynek a római Maria Rotonda szolgált mintául, a nép emlékezetében még most is él, hogy mennyire szívügye volt a nagy porosz királynak ez a templom. Midőn 1743-ban Pater Fulgenius Meenati, a Berlinben működő olasz pap azzal a kéréssel fordult a királyhoz, építsenek egy templomot a katolikus berliniek számára, Nagy Frigyes azonnal késznek mutatkozott erre. A Ferenc József-tér Berlin egyik legszebb tere. Itt emelkedik az egyetem hatalmas épülete, az állami opera és a régi egyetemi könyvtár. A tér kialakításához maga Nagy Frigyes készítet vázlatokat, aki személyesen jelölte meg, hol emelkedjen a teret lezáró Szent Hedvig templom kupolája. Három év múlva megtörtént az alapkövetétel. A király ajándékozta az építőanyag nagyrészét, az olasz páter pedig beutazta Olaszországot és Spanyolországot, ahonnan több mint százezer tallér adományt

hozott magával. 1755-ben mégis annyira kifogyott a pénz, hogy abba kellett hagyni az építkezést! Ekkor már csak a tető egy része és a belseő berendezés hiányzott.

Most a király segítségére sem lehetett számítani, akit éppen a harmadik eziláziai háború foglalt le — különözetten anyagilag. De még így sem feledkezett meg a templomról. Megígérte, hogy a Szent Hedvig-székesegyház rendelkezni fog egy plébániatemplom összes előjogaival. Ily módon sikerült újabb anyagi támogatást mozgósítani, úgy hogy 1758 november 1-én Krassický herceg erlandi püspök felszentelte a templomot. A porosz főváros akkoriban mintegy 3000 katolikusának végre saját plébániatemploma volt a „Friderici Regis Clementiae Monumentum” vagyis „A király kegyességének emlékműve” ahogy a kapu felett még ma is olvasható, mert ez a rész sértetlenül maradt a bombázásnál. A Szent Hedvig-székesegyház alaprajza egy 33 méter átmérőjű kör, mellette egy kisebb 12 méter átmérőjű körrel. Bejárata az ókori templomokra emlékeztet. A 8 lépcsőn hat 14 méteres ión oszlop hordozza a háromszögletű oromzatot. Az oszlopok közti dombor-

művek újszövetségi jeleneteket ábrázolnak.

A templom belsejét kettesével csoportosított oszlopok 12 fülkére osztják. Ezekben állt a 12 apostol szobra, valószínűleg Ebenecht művei 1750-ből. A gyönyörű főoltárt Quirinus olasz biboros ajándékozta. A freskókat Bernardino Gagliari festette. A székesegyház legdrágább kincse Szent Hedvig ezüst szekerényben őrzött ereklyéi. Itt őrzik Szent Leontius koponyáját, csontjait és egy üvegedényben vérét is. Leontius fiatal római legionárius az első században halt vértanuhalt.

A francia J. Legeay és a holland Brannus mesterek által épített templomot az idő folyamán többször restaurálták, legutoljára 1930—32. években Clemens Holzmeister vezetése alatt, midőn a legelső berlini püspök tartotta bevonulását az immár püspöki székesegyházba.

Berlinnek ezt a büszkeségét rombolták szét az angol repülőgépek bombái március elején, fájdalmas sebet ütve a német nép lelkiületén. (TFK.)

Tudja-e Ön...

... hogy voltak esetek, amikor aranyból készülték a puska-golyók? Egy Selous nevű afrikai vadász a múlt század hatvanas éveiben Bulungu vidékén aranyból készült puska-golyókkal vadászott oroszlanra, mivel az ólom azon a vidéken ritkaság volt, míg a helyszínen bőven található arany nagyon alkalmasnak bizonyult helyettesítésére. Oanda indiai mongul Amandagar ostrománál arany és ezüst golyókkal lövette az ellenséges tábort. A golyókba különböző átkozó szavak voltak beéve. A kaszmiri határon folyó harcokban a jelkelt hunzak-ólomba foglalt gránátsgemekek (drágakő) használtak golyóként az angolok ellen.

... Japánban két éves újszülöttek is vannak? Japánban nem a születés, hanem a fogantatás számít az életkor kezdetének, úgyhogy az újszülötteket körülbelül egy éveseknek tekintik. Ehhez a furcsasághoz járul még az is, hogy január elsejétől kezdve a japánok az új évet már életkorukhoz szokták számítani, december 31-én született gyermekek tehát a születése után következő napon már két évesnek tekintik.

... hogy Közép-Európában néhány évszázaddal ezelőtt szétében hozzászában elterjedt szokás szerint a rosszul termő gyümölcsfákat gazdák úgy akarták „jobb belátásra” birni, hogy ágaira köveket kötöttek. Ha a furcsa szokásnak az a hiedelem volt az alapja, hogy az el fogja szegényelni magát és a következő évben már bőven fog teremni. Ha ez a célzás nem használt, akkor a középkori ember hangos szidalmazáshoz folyamodott, sok esetben pedig — ha inkább a szép szó barátja volt — pénzüdomány nyal próbálta fáját megvesztegetni. ... hogy Braunschweigben, ahol már ösödök óta virágzó ipar a sörfőzés, a sör erejének és jóságának behi-zonyítására még néhány századdal ezelőtt is divatban volt az ugynevezett nadrág-próba? Az eljárás nagyon egyszerű volt: egy padra egy kancsó sört öntöttek és erre egy bőrnadrágos embernek kellett ráülnie. Ha egy óra múlva az ember felállt és a pad olyan erősen nadrágjára ragadt, hogy függő maradt, akkor a sör minősége méltó volt a szakértők elismerésére.

Meg kell rendszabályozni a zsidóságot a rádió és a cseléd-tartás terén

Vitéz Berényi István vezérőrnagy nagyjelentőségű felszólalása

Nagyvárad, április 8. Egyik debreceni lapársunk tudósításában érdekes felszólalást olvastunk, amely Debrecen város közigazgatási bizottsági ülésén hangzott el. Vitéz Berényi István ny. vezérőrnagy foglalt benne állást a zsidóság magatartásával és az egyre égetőbb cselédkérdéssel kapcsolatban. Fejtegetései országos szempontokat tartanak szem előtt s különösen a cselédkérdésben tett javaslatai Nagyváradon is időszerűek. Eppen ezért egész terjedelmében közöljük ezt a meggyőző erejű beszédet. Ugy véljük, hogy Nagyvárad is kellő tanulságokat meríthet belőle.

— Ebben az esztendőben — mondta Berényi István — a közigazgatási bizottság első ülésén megemlékeztem a tolyói évi orosz, téli offenzíváról is. Remutattam arra, hogy ez az offenzíva, ha eredményeket is ért el, kishűségre nincs okunk, mert a tengelyhatalmak visszacsapása mulhatatlanul me fog következni és majd ennek a visszacsapatlanságnak az ereje fogja meghatározni a szovjet offenzíva eredményeit. Ez a visszacsapás azóta bekövetkezett!

— Hitler kancellár a múlt hó 21-én — a német Hőskönapján — elmondott beszédében jelentette be, hogy a keleti hádszíntéren a fennálló válság helyzetet sikerült legyőzni és most a fiatal német katonák, a felgyógyult harcsook és a hátország totális mozgósítása révén a német térfiak milliói önzelenek a harctérre, hogy a visszavetés eddigi sikereit kiszélesítsék.

— Ujjongó örömmel emlékezem erről a körülményről, erről a helyről is! De örömem bármilyen nagy, annak lángja nem tud oly magasra csapni, mint amilyen magasra csapott ezekben a válságos órákban a nemzetközi zsidóság, közte a magyarországi zsidóság örömeinek a lángja a szovjet orosz győzelmek felett. Ma már tisztán látjuk, hogy ezekben a válságos órákban az a veszély fenyegette Európát, hogy a bolsevista zsidóság által irányított ázsiai bordák előtt megnyílik az út Európa felé. Tudatában voltunk, hogy ezekben az ázsiai horrdáknak az utját nemcsak a nyugati kultúra pusztulása jelezte volna, hanem — mint az Spanyolország és a Balti államok sorsa is igazolja — az állatiasan legyilkolt embertömegek is.

— Ezekben a válságos órákban, amikor a magyarság pusztulásának a képe rémlett fel lelki szemünk előtt, amikor a magyar családok tizezrei vagy hős halott fiukat gyászolták, vagy a keleti harctér forgatagába került fiaik életéért remegtek — szerte az országban azt tapasztaltuk, hogy a zsidóságnak egyszerre csak megjött a hangja, a szovjet-orosz győzelmek feletti örömeiknek leplezetlenül kifejezést adtak, örömeik lángja magasra csapott, a tengelyhatalmak ellenállásának közeli összeomlását örömtől sugárzó arccal jóslgatták és agresszív kijelentéseikkel nem hagytak kétséget abban a tekintetben, hogyha harctéri helyzetünk még válságosabbra fog fordulni és erőnk végső megsejtésére kerülne a sor, akkor részük-

ről és a velük egy tüzet tűvő szélsőséges baloldali elemek részéről olyan erőszakos megmozdulásokra is lehetünk készülve, amelynek végső célja: belső fellordulás előidézése.

— A tengelyhatalmak visszacsapása folytán a zsidóságnak mértéktelen optimizmusa meglehetősen lelohadt, de meg lehetünk győződve arról, hogy adandó alkalommal újból meg fognak ismétlődni ezek a jelenségek. Az északafrikai eseményekkel kapcsolatban már is lehet ilyen jelenségeket észlelni.

— A zsidóságnak ezen válságos órákban való magatartásából a tanu-

ságot le kell vonni! Időszerű ennek a tanuságnak a levonása azért is, mert a múlt hónapban volt 24. évfordulója annak, hogy kezdetét vette Magyarországon a proletárdiktatura. Budapestén a Vértanúk-terén egy egyszerű kőoszlopba véssett 592 név emlékeztet bennünket Kun Béla és a többi zsidó hőhérok közel 5 hónapos rémuralmára. És ha leperegnek lelki szemünk előtt ennek a rémuralomnak szgyventeljes eseményei, még ma is, 24 esztendő távlatából önkéntelenül azt kérdezzük, hogy szakadhatott reánk történelmünknek ez a legsötétebb korszaka?

Zsidó csak 45 éven felüli cselédleányt tarthasson

— És napjainkban mit látunk? A szociáldemokrata párt — néhanapján nemzeti színű köntöst öltve — ma is a régi nótát fújva: az osztályharc alapján áll. A zsidóság bomlasztó propagandája a legaffináltabb eszközökkel — idészámítva az ellenséges rádió leadásokkal is — ma is elégedetlenségre, gyűlöletre és erőszakra neveli a nép széles rétegeit.

— Ma is vannak vezető tértialk

között olyanok, akik csak mosolyognak azoknak a tértialknak a mai helyzet feletti aggodalmaskodásán, akik még nem teletették el a proletárdiktatura tanusággal. Engedtessek meg nekem, hogy ezeknek a jelenségeknek a haltsa alatt ezen a helyen nyomatékosan megismételhessem a proletárdiktatura egyik fő tanuságát: nem szabad engedni és tűrni, hogy a zsidóság bomlasztó propagandája a

maga rafinált eszközeivel elégedetlenségre, gyűlöletre és erőszakra neveli a nép széles rétegeit. Nem szabad azt tűrni akkor sem, ha a fegyveres erő megbízhatósága minden kétségen felül áll. A zsidóság bomlasztó propagandájának éltető forrása az ellenséges rádió leadások hallgatása. A proletárdiktatura tanusága alapján szükségesnek tartom, hogy a rádió készülékeket a zsidóktól — kivétel nélkül — és azoktól a keresztényektől, akiknek érzelmi és anyagi szoros összeköttetésük a zsidósággal közismertek, bevonják. A zsidóságnak a magatartása az elmúlt válságos időkben elegendő okot szolgáltat ennek az intézkedésnek a megtételére.

— Szükségesnek tartom, hogy a zsidók 45 éven aluli keresztény cselédleányokat szolgálatukba ne fogadhassanak.

— Azt a kilogást, amely ezzel a kérdéssel kapcsolatban a sajtóban nemrégén napvilágot látott, hogy 30.000 cselédleányról van szó, akik ez időszerint elhelyezkedni nem tudnának, nem fogadom el. A háztartások egy igen tekintélyes része cseléd nélkül van, mert nem tudja megtízteni a zsidóság által magasra feltornászott cselédbéréket: egy másik része — haddall a gazdasági munkák ideje cseléd nélkül marad; a mezőgazdasági munkáshány miatt panaszkozik. Meggyőződésem, hogy a zsidóság szolgálatában álló 45 éven aluli cselédek mind el tudnának helyezkedni, ha megszűnne az az állapot, hogy a zsidóság magához edesgeti a cselédleányokat.

Miért emelik fel április 15-én ötven százalékkal a MÁV személy-díjszabását

A munkások, tanulók és köztisztviselők kedvezményes menetdíjai változatlanok. Csökkentik a tűzifa fuvardíját néhány hónapra

Tegnap számunkban röviden már közöltük, hogy a vasuti személyi díjszabást 50 százalékkal felemelik. Az általános érdekű intézkedésről újabban a következő részletek váltak ismeretesebbé.

Zsindely Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter szerda délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit és előttük bejelentette azokat a változásokat, amelyek a MÁV személy-díjszabásával és a tűzifa fuvardíjával kapcsolatosak.

A képviselőházban a legutóbbi költségvetési vita során többen rámutattak arra, hogy a közönség utazásait a legszűkebbé csökkentse. A MÁV részéről is több ízben felhívták a publikumot, hogy a magánjellegű utazásoktól a lehetőséghez képest mindenki tartózkodjék annál is inkább, mert az Államvasutak a rendkívüli helyzetben ismételtlen kénytelenek voltak a személyszállító vonatok forgalmát csökkenteni. Megállapítják azonban, hogy a közönség nem nagyon fogadott szót a figyelmeztetéseknél, a vonatok állandóan zsúfoltak annyira, hogy ez már az üzembiztonságot is veszélyezteti. Minthogy pedig a mai háborús viszonyok között a kocsi-park pótlása, vagy kiegészítése terén javulása alig várható, a kormány az eddiginél szigorúbb intézkedésekhez folyamodik s ezért elhatározta, hogy a menetdíjakat április 15-től kezdve átlagosan 50 százalékkal felemeli. Itt azonban mégis tekintettel voltak a távoleső vidékek érdekeire, így az emelés mértéke regresszív. A 401 kilométeren fe-

lül a pótdíjakat egységesen állapították meg. A 851 kilométeren felüli menetdíj változatlan. Az adminisztráció szempontjából érdekes újítás, hogy a sebesség gyorsvonati menetdíjaknál pótdíjakat számítanak. Ennek következtében a több mint ezerféle jegytípust 75 százalékkal csökkentik s háromszáz egynéhány jegytípust marad érvényben. Szociális szempontokra is figyelemmel voltak, főleg azokra a munkakategóriákra nézve, amelyek foglalkozási helyüket állandóan csak vasuton tudják elérni. A félári, havi bérletjegyek, tanuló havijegyek, a 7, 6 és 4 napos munkás heti-jegyek, a munkásmenetjegy-füzetek, teljesen változatlanok maradnak, így emíféle emelés nem lesz. De nem változik az árudíjszabás, a poggyász- és expressz-áru-tarifa sem. Ehhez kell hozzáfűzni, hogy az ország tűzifaellátása érdekében a közlekedési kormányzat még további engedményeket is tesz, amennyiben igen jelentékeny vasuti kedvezményt biztosít a tűzifának a piacra, elsősorban Budapestre történő szállításánál. Több hónapon keresztül a tűzifa eddig is rendkívül alacsonyán megállapított egységes fuvardíját csökkentti. Egyébként a MÁV hivatalos közlönyében jelenik meg egész terjedelmében a Zsindely Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter által bejelentett fontos rendelkezés, melyről az alábbi hivatalos közleményt adták ki:

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ország tűzifaellátásában az elmúlt években nehézségek voltak. Ezért a kor-

mányzat kívánatosnak tartja, hogy a kitermelt tűzifa túlnyomó része még a nyári hónapok előtt a fogyasztó piacokra kerüljön, amúgy is inkább, mert a vasutaknak a teherkocsi-parkját a tavaszi hónapokban az áruszállításra valamivel kisebb mértékben veszik igénybe, mint a terménybetakarítás idején és a téli hónapokban.

Ennek a célnak az elérése érdekében a vasutak az eddigi díjszabásukkal szemben 130 km-en túl fuvarozott tűzifaküldemények jelenlegi egysége 10 tonnánként 70 pengő fuvardíját április 10-től május 31-éig 50 százalékkal, június hónapban pedig 30 százalékkal mérséklék.

A július elsejétől fuvarozott tűzifa-küldemények után a vasutak újból az eddigi fuvardíjat számítják fel.

Egyidejűleg a kormányzat elrendelte a MÁV személy-, sebesség- és gyorsvonati menetdíjaknak mintegy 50 százalékkal történő felemelését. Az új menetdíjak április 15-én lépnek életbe.

Azok a gyakori és komoly figyelmeztetések ugyanis, amelyek az utazásoknak csak a legszűkebbé csökkenthető korlátozását, ezt lehető mellőzést előzták, sajnos, eredmény nélkül maradtak. A háborús helyzet szülte forgalmi nehézségek változatlanul fennállanak és a kormányzat igyekszik minden eszközzel az üzembiztonság és az áruszállítás zavartalanágának biztosítása céljából is a közönséget a felesleges utazásoktól visszatartani. Mindezeknek a célok elérése szük-

ségessé tette az államvasutak menetdíjainak felemelését. A menetdíjszabás emelése azonban — a szociális szempontok figyelembe vételével — nem terjed ki azokra a köztisztviselőkre, tanulóokra és munkásokra, akik foglalkoztatási helyüket nap mint nap vasuton közelítik meg.

Igy az Államvasutak személydijszabása II. rész 7. szakaszában foglalt feláru havi bérletjegyek, a 8. szakaszban foglalt tanuló havijegyek, a 9. és 10. szakaszban foglalt hétnapos, hatnapos és négynapos munkás havijegyek, a munkakeresés céljából rendszeresített munkás menetjegyek és a 14 napon belül egy menettérre utazásra jogosító munkás menetdíj jegyek, továbbá a díjszabáson kívüli kedvezményként engedélyezett mérsékelt áru havi bérletjegyek és a Budapest környékén rendszeresített harminclapos köztisztviselői menetjegyek ára a jelenlegi szinten marad.

A Nemzeti Munkaközpont elnökségének közleménye

Felhívom Klein Alajos öskeresztény Délerdélyből menekült volt C. F. R. nyugdíjas művezetőt, hogy nyugdíj ügyében sürgősen jelenjen meg a Munkaközpont elnökségénél.

Felhívom Robitzek László izraelita vallású, harmadosztályos polgári iskolai tanulót, elvesztett tárcáját igazolvánnyal együtt a Munkaközpont irodájában 10-től 1-ig kellő igazolás ellenében átveheti. Elnökség.

Április 15-én és 16-án lesz a tavaszi állatvizsgálat

Nagyvárad thj. város polgármestere 2980/1943. kig. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A F. M. 100.000/1932. sz. Vr. 144. §-a értelmében az egyptás állatok (lovak, őszvérek, szamarak) tavaszi állategészségügyi vizsgálatát rendelem el és annak helyét a marhavásártéren jelölöm meg.

A Körös jobbpartján lakó állattulajdonosok f. év április hó 15-én 8—12 óra közt, a Körös balpartján lakók április 16-án 7—11 óra között kötelesek állataikat elővezetni.

Figyelemzetem az állattulajdonosokat, hogy az egyptás állatok elővezetését kötelező, annak elmulasztása kihágást képez s így azokkal szemben a törvény teljes szigorával kell eljárnom. Azon állattulajdonosok részére, akik állataikat elővezetésében a részükre kijelölt napon igazoltan akadályozva voltak, pótnapul f. év április 17-ik napját jelölöm ki. 8—12 óra között.

Felhívom az állattulajdonosokat, hogy a szemlére elővezetett állataik marhalevelét hozzák magukkal.

Nagyvárad, 1943. április 6.

A polgármester nevében:
Dr. Varga László s. k.
tanácsnok.

NAPOSCSIBEIGENYLŐK FIGYELMÉBE

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztő ügyosztálya közli, hogy az utóbbi időben beérkezett naposcsibe igényléseket már nem tudja figyelembe venni, mert a keltető központok teljesítőképessége teljesen kimerült. Ennek következtében természetesen az újabb igénylések is tárgytalanok.

Husvétra egészben zsirra váltják be a jegyeket

Jobbminőségű kenyeret fognak készíteni a pékek

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város közellátási bizottsága dr. Soós István polgármester elnöklétével ülést tartott, melyen behatóan megvitaták Nagyvárad város közellátási viszonyait és ezzel kapcsolatban felvetődött problémákat.

A lisztellátással kapcsolatban a bizottság úgy határozott, hogy utasítja a nagyváradai pékipárosokat, hogy Mótusz Jenő fővegyész bevonásával tárgyalják meg annak lehetőségét, hogy a kiosztásra kerülő kenyér minél jobb minőségű legyen. Ugyanis olyan hangok hallatszottak el, hogy egyes pékek kenyérszítmánya kifogás alá esik. A polgármester bejelentette, hogy beszünteti a pogácsasütést és azt is, hogy azon pékmesterek ellen, akik a kenyérbéregyék előre beváltják, szigorú eljárást indít.

A zsírellátással kapcsolatban a bizottság megállapította, hogy a nagyközönség a kiszolgálásra kerülő margarinnal meg van elégedve. Április második felében a husvétii ünnepekre tekintettel azonban a közönség zsírjegyét teljes egészében zsirra válthatja be.

A húsellátás tekintetében a polgármester bejelentése szerint a helyzet javul, bár igen sok nagyváradai hentes a rendelkezésére álló húst kolbászárny-

gyártásra vonja el. Eppen ezért a bizottság felkéri az illetékes minisztériumot arra, hogy jelölje meg azt a százeléket, melyet a hentesek kolbászárnygyártására használhatnak fel. Egyébként a bizottság megállapította azt is, hogy a hentesek és mészárosok nem egyenlő arányban szolgálják ki vevőiket. Így megesett az is, hogy maga a tisztifőorvos sem tudott húshoz jutni. Eppen ezért a polgármester ezúton is felhívja a hentesek figyelmét, hogy nagyobb családok részére egy kiló, kisebb családok részére pedig fél kiló húst szolgáltatathatnak ki.

A cukorellátással kapcsolatban a bizottság megállapította, hogy túl sokan veszik igénybe a duplacukor adagokat. Eppen ezért utasította a tisztifőorvosi hivatalt, hogy a dupla cukoradagok igényléséhez szükséges orvosi bizonylatok kiadását a hivatal szigorítsa meg.

A petróleumellátással kapcsolatban a bizottság megállapította, hogy Nagyváradon 15 ezer család használ petróleumvilágítást. Nyilván itt visszaélés történt. A jövőben tehát azok részére, ahol a villany be van vezetve, petróleumutalványt a közellátási hivatal ki nem adhat.

Újabb három mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam indult Erdélyben

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, a m. kir. földművelésügyi minisztérium — annak Erdélyi Kirendeltsége, a kolozsvári m. kir. Mezőgazdasági Főiskola, a kolozsvári és marosvásárhelyi Ipari Középiskola és a szatmárnémeti áll. Felsőipariskola közreműködésével mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Szatmárnémetin. A tanfolyam célja, hogy a résztvevők elméleti és gyakorlati képzést nyerjenek a mezőgazdaságban használt traktor, cséplőgép és vetőmagtisztító gépek szerkezetéről és kezeléséről. A tanfolyam végeztével a sikeresen vizsgázó hallgatók bizonyítványt kapnak, amely a 22.933—1939. I. M. számú rendelet értelmében a bércsepléshez szükséges igazolvány megszerzésére is jogosít.

Mindhárom tanfolyam 1943. május 3-án reggel 8 órakor kezdődik, Kolozsváron a m. kir. Gazdasági Akadémia táborhelyi mintagazdaságá-

ban, Marosvásárhelyen az áll. Ipari Középiskolában és Szatmárnémetin az áll. Felsőipariskolában.

A tanfolyam időtartama három hét, egész napi (délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig tartó) oktatással.

A tanfolyamra beiratkozhat minden 18 életévét betöltött keresztény egyén.

A tanfolyamra való jelentkezéseket levélben kérjük küldeni. A kolozsvári tanfolyamra: EMGE Központ, Kolozsvár, Majális-u. 22. szám címre, — a marosvásárhelyi tanfolyamra: EMGE Kirendeltség, Marosvásárhely, dr. Gece Dápiel-u. 19. szám és a szatmárnémeti tanfolyamra: EMGE Kirendeltség Szatmárnémeti, Eötvös-u. 18. szám címre. A jelentkezés alkalmával 15 pengő tandíj is küldendő és a következő adatok: név, születési hely, (idő, hónap), lakhely, foglalkozás, vallás, szülők neve. Jelentkezési határidő: 1943. április 25.

Meghirdették az orvosi pályadíjakat

A Budapesti Királyi Orvosegyesület meghirdette a pályázatokat a következő jutalomdíjakra: 1. A Balassa jutalomdíjra, amely 1941. április óta magyar nyelven megjelent önálló kutatások alapján készült tudományos becsü értekezés, monográfia, vagy kézikönyv jutalmazására szolgál. 2. A Szenger Ede jutalomdíjra, amely az orvostudomány bármely szakmájából szabadon választott orvosi dolgozat jutalmazására szolgál. 3. Az Orvosi Hetilapban 1937—1943. április 1-é között megjelent és a közegészségügy körébe vágó eredeti cik-

kek jutalmazására. 4. Mészáros Károly jutalomdíjra, amely 1941—1943. április 1. között nyomtatásban megjelent a bonc-szövetten és a fejlődés tan körébe tartozó önálló dolgozatok, értekezések és kézikönyvek jutalmazására van fenntartva. 5. A Bókay János jutalomdíjra, amelyvel 1941. április 1. óta megjelent, a gyermekkor köréből vett dolgozatokat jutalmaznak. 6. A Friedrich Vilmos jutalomdíjra, amelyvel 1941. április 1. óta megjelent és az ipari betegségek, vagy szociális higiéné köréből vett dolgozatot jutalmaznak.

7. A Wider Ignác jutalomdíjra, amelyvel 1941. április 1. óta az orvostudomány bármely szakmájából való önálló vizsgálatok alapján készült tudományos becsü munkát jutalmaznak. 8. A báró Herzl Manó alapítvány jutalomdíjára, amelyből az 1941. április 1. óta magyar nyelven megjelent, sebészeti tárgyú önálló művet jutalmaznak. 9. A Scheffer Károly emlékéremre, amely az elme és idegkórban bármely területére vágó, legjobb dolgozat jutalmazására szolgál. 10. Az id. Johan Béla alapítványra, amely önálló kísérleteken alapuló, elsősorban a daganatok okának, vagy gyógykezelésének kutatására vonatkozó orvosi munkák jutalmazására szolgál. A jutalomdíjakat az idei májusi közgyűlésen ítélik oda. (Magy. Tud.)

Meddig tart a halászati tilalom?

Nagyvárad thj. város közigazgatási ügyosztálya 7710/1943. pm. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. földművelésügyi miniszter 202.000/1943. F. M. számú rendelet alapján közlöm, hogy a nyílt vizekre nézve az általános halászati tilalom ideje május hó 1. napjától május hó végéig tart.

A hegyvidéki ugynevezett pisztrángos vizeken a halászati tilalom galócára március hó 1. napjától május hó végéig, párhuzal március hó 1. napjától május hó végéig, sebespisztrángóra október hó 1. napjától január hó 16. napjáig, szivárványos pisztrángóra március hó 1. napjától május hó végéig.

A keleti és erdélyi területek nyílt vizsein pisztrángos vizek kivételével az általános halászati tilalom május hó 1. napjától június hó 30. napjáig tart. Nyelés horoggal azonban ez alatt az idő alatt is szabad halászni.

Nagyvárad, 1943. április 6.

A polgármester nevében:
Dr. Varga László s. k.
tanácsnok.

Folyóirat-szemle

Nép- és Családvédelem

Megjelent az Országos Szociális Felügyelőség folyóiratának, a Nép- és Családvédelemnek 1943. évi harmadik száma. Az új szám a mezőgazdasági népesség szociális viszonyainak szenteli lapjait. A márciusi szám elején Steller Mária „A földreform egy népesedéspolitikai vonatkozása” és Tóth Béla „Nemzetközi mezőgazdasági szociálpolitika” című cikkével találkozhat az olvasó. Figyelő rovatban Burai Imre „Mezőgazdasági munkások vándorlása”, Kecskeméthy Zoltán „Szociális szemmel Oroszországon át” című cikkeit találjuk. „A Közjóléti Szövetkezetek munkája” rovatban Szurmay Dezső szól hozzá a családi házak mellett létesített zöldséges kertekhez. A „Munkaközösségek tevékenysége” rovatában Csondor István a bajtársi szolgálat megszervezését Pestszenterzsebten ismerteti. Ezenkívül könyvszemle, Folyóiratszemle, Törvények, Rendelet és Körrendeleték ismertetése, valamint Hivatalos Közlemények teszik teljessé a havi számot. Egyes szám ára 50 fillér. Előfizetés egy évré 6 P. Kapható az IBUSZ pavilonban, vagy könyvkereskedőnél. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, I. Ur-utca 39. Telefon 160-095.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZELÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

ANGLIÁBA UTAZOTT A SZENT-SZEKI ANGOL KÖVET. Róma. (MTI.) Osborn szentszéki angol követ szerdán reggel Angliába utazott. Öt hetes szabadsága után tér vissza Rómába.

Válószerű Budapestre is ellátogatnak a japán diplomaták. Ankarából jelentik: (MTI) Kedden 17 tagú japán diplomata csoport érkezik Ankarába. A japán diplomaták szombaton utaznak tovább és valószínűleg Budapestet is érintik.

IZMET INONÚ JALOVA SZIGETÉRE RÓL ISTANBULBA ÉRKEZETT. Ankar. (MTI.) Izmet Inonú török köztársasági elnök tíz nappal ezelőtt a Jalova szigetre utazott kabinetirodafőnökének és sajtófőnökének társaságában. Az elnök pihenés céljából utazott a szigetre. Hétfőn visszaérkezett Istanbulba, majd tovább hajózott. Szaradzoglu miniszterelnök kedden este Ankarából Istanbulba utazott.

Megjelent Nagyszalonta lakásbérleti szabályrendelete. A Budapesti Közlöny április 7-i számában megjelent Nagyszalonta megyei város lakásbérleti szabályrendelete.

FILMMATINÉT RENDEZ A NÉMET LEKTORÁTUS. Nagyvárad, április 8. A Müncheni Német Akadémia nagyváradi lektorátusa vasárnap, f. hó 11-én délelőtt 11 órai kezdettel filmbemutatót rendez a Belvárosi Mozgósínházban. A filmbemutató műsorán két legújabb német híradó szerepel: „Ifjú Európa”, „Nyár a hegyekben” és „Egymás oldalán”. A német egészségügyi szolgálat működése Kréta sziget elfoglalásakor című filmek mellett. A bemutatót nagy érdeklődés előzi meg.

Bolszvista propagandát fejt ki a Szovjet a hadifoglyok között. Berlinből jelentik: (MTI) Berlini körök elítélik a bolszvistáknak a hadifoglyok között kifejtett propagandáját. Berlinben ebben utabb bizonyítékát látják a bolszvisták ama szándékának, hogy a háború után elültesse a bolszvizmus gondolatát.

BÜNTETÉS ÁRDRÁGITÁS MIATT. Szeged. (MTI.) József Pál szegedi malmébérlő és Bemák János Hombár birtomnyosot árdrágitással vádolta az ügyészség. A bíróság megállapította büntetésüket és József Pált 8000 pengő pénzbüntetésre, valamint 1300 pengő megfizetésére, Bemák Jánost pedig egy hónapi fogsárra és 400 pengő megfizetésére ítélte a bíróság.

Washingtoni sikertelenségei miatt idegleg összeroppan Csang-Kai-Sek felesége. Stockholmból jelentik: (MTI) Az Interinf jelentik: Csang-Kai-Sek felesége idegösszeroppanásának híre Washingtonban nagyon káros hatást keltett. Az idegösszeroppanás oka, hogy Csang-Kai-Sek felesége nagy csalódással látta Washingtoni útjának teljes sikertelenségét. Közölték ugyanis vele, hogy a szállításokat nem fokozhatják és a burmai arcvonalon a támadás nem lehetséges. Elufasították azt az ajánlatát is, hogy Sumner Welles tegyen látogatást Csungkingban.

115.000 KÜLFÖLDI MUNKÁS TANUL NÉMETÜL A BIRODALOMBAN. A háborús Németországban külföldi munkások nagy száma foglalta el a hadbavonult német munkások helyét. Kiváló teljesítmények eléréséhez azonban a német nyelv ismeretére feltétlenül szükeg van. Ennek következtében a német munkafront a külföldi munkások részére tanfolyamokat rendez a német nyelv elsajátítása céljából. A német munkafront hivatalos lapjának legújabb közlése szerint a Birodalom területén eddig 400 ilyen kurzust vezettek be és további nyolcszáz bevezetése már folyamatban van. Előreláthatólag ez év végéig 115.000 munkás fogja látogatni ezen tanfolyamokat. A hallgatók 18 különböző nemzet fiából tevődnek össze és a tanítás a Weber-módszer szerint történik. (MNK.)

Churchill húsvét előtt beszámol a háborús helyzetről. Londonból jelentik: (B. T.) Beavatott körök szerint Churchill még a húsvéti szünet előtt beszámol a hadihelyzetről az alsóházban.

SCHEEL VISSZAUTAZOTT NÉMETORSZÁGBA. (MTI.) Scheel altábornagy német diákvezér és kísérete kedden délután visszautazott Németországba. Elutazás előtt a legnagyobb elfemerészt fejezte ki a magyar főiskolások diák-szervezetei felett. A kultuszminiszter a Kormányzó megbízásából átnyújtotta Scheel dr.-nak a Magyar Erdemrend nagykeresztjét.

Német régészek Istanbulban régi templomot ástak ki. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Törökországban tudományos kutatást folytató német régészek Istanbulban, a kereszténység korai idejéből származó nagyértékű templomot ástak ki.

Április 9-én DOHNÁNYI ERNŐ

egyetlen zongorahangversenye a Református Kulturpalotában.

Jegyek 8, 6 és 4 pengőért az Idegenforgalmi Hivatalban kaphatók

NÉMET GYERMEKGONDOZÓK ESZTORSZÁGBAN. A német polgári hatóság támogatásával Esztorozsághban jelentékenyen emelkedett a gyermekgondozóhelyek számát. Jelenleg Esztorozsághban 27 gyermekotthon működik, amelyekben 1500 3-16 éves gyermek nyer elhelyezést és nevelést. Többnyire olyan árváról van szó, akiknek szülei a bolszvisták áldozataul estek. Pleskauban nemrég 105 kisgyermek részére akiknek szülei munkába járnak három kisdé-óvóhelyet rendeztek be. A gyermekek elhelyezése és ellátása teljesen díjtalanul történik. (MNK.)

A szívbetegségek és az érelmeszesedés kezelésében gyakran kitűnő szolgálatot tesz a természetes „Ferenc József” keserűvíz azért, hogy már egy félpohárral bevéve is minden erőlködés nélkül igen könnyű székletet biztosít és az anyagcsereforgalmat jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát!

ORKANSZERŰ VIHAR MARCAL VÖLGYÉBEN. Vinár. (MTI.) Marcal völgyében kedden este orkanszerű vihar vonult végig, amely kocsikat döntött felhátatokat sodort le és fákat tépett ki.

BELVÁROSI

Péntektől: Az összes magyar sztárok filmje

Régi nyár

Honthy Hanna, Simor Erzsé, Vaszari Piri, Csikós Rózsi, Szilassy László, Csontos Gyula, Rajnay Gábor, a 2 Pethes

Csütörtökön utoljára **Az éjszaka leánya**
Murány, Ajtay, Greguss, Perényi

A legszebb magyar film

Dankó Pista

a CASINOBAN

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY. A nagyváradi M. kir. Közforgalmi repülőtér fűvesített területének birka legeltetés céljából történő bérbevétele pályázatot hirdetek. Ajánlatok a M. kir. Közforgalmi repülőtér vezetősége Nagyvárad címen nyújtandók be. Tóth József h. repülőtér vezető.

Kegyelettel emlékeztek meg a cserkészek Teleki Pálról. A MÖT jelenti: A magyar cserkész mozgalom kegyelettel emlékezett meg gróf Teleki Pál haláláról. A cserkész fiúk egész napon át órszágot állítottak gróf Teleki Pál sírjánál. Délután közel kétezer cserkész vonult ki a sírhoz, az országos főcserkész és Fáy István államtitkár vezetésével. Az országos főcserkész árvalányhajos koszorút helyezett el a síron.

Teleki Pál emlékének áldozott az Erdélyi Párt régi körzete

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg választmányi értekezletét az Erdélyi Párt Nagyvárad-Réti körzete az Európa étterem különhelyiségében. A választmányi tagok szinte teljes számmal vettek részt az értekezleten.

Napirend előtt dr. Szabó Lajos református lelkész, elnök tartott megemlékezést Teleki Pál miniszterelnökről, abból az alkalomból, hogy halálának a napokban volt két éves évfordulója. A választmány tagjai néhány percre felállottak és néma kegyelettel áldoztak a nagy halott emlékének.

Ezután Karsay Ferenc alelnök emlékedett szözlésre. Megemlékezett arról a kimagasló eseményről, hogy a napokban volt 500 éve annak, hogy Magyarország egyik legnagyobb királya, Mátyás megszületett.

Karsay Ferenc emlékeztetése után Szabó Gyula iskolaigazgató alelnök dr. Soós István polgármester kinevezéséről, illetve véglegesítéséről emlékezett meg. Ezután rátértek a napirend tárgyalására.

Dr. Erdey Gábor körzeti ügyész a március 25-én a város falai között lefolyt nagyszabású választmányi értekezletről emlékezett meg.

Nagy Lajos református lelkész-titkár „Nemzetpolitikai szolgálat” címen tartotta meg értékes tájékoztatást.

Szabó Gyula alelnök ismertette, hogy úgy a Nilgész-telepen, mint a telepeken hozzáfogott a város az utak rendezéséhez. Garay István ny. MÁV. s. tiszt kifogásolja a krumplikövekből készített gyalogjárókat.

Tanay Viktor pénztáros pénztári jelentését olvasta fel és ezzel kapcsolatosan jelentette, hogy a körzet részéről vállalt hadiárva neveltetésének költségének első részletét már átutalta Budapestre. Bejelentette azt is, hogy a körzet legközelebbi kultúrdelutánját az édesanyák emlékének szenteli és május hónapban tartja meg. Az ünnepség előkészítésére a választmány dr. Fülöp Kálmán titkárt és Biró László választmányi tagokat küldi ki.

Balog József főmérnök alelnök a MANSz virágvasárnap ünnepségére hívja fel a körzet választmányának figyelmét.

Menszár Jenőné választmányi tag több szegény család bevizsgálására tette meg tartalmas és kimerítő jelentését.

Több benyújtott kérelmet, segélykérekek letárgyalása után a Magyar Hírszeker elmondásával ért véget a mindvégig nívós, értékes választmányi értekezlet.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Milyen foglalkozási ágakban keresnek munkát és találhatnak elhelyezkedést a váradi munkanélküliek?

Nagyvárad. A nagyvárad m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28., telefon 25-76) április hó 7-iki kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 114 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

4 lakatos, 3 szabó, 1 kocsifényező, 4 asztalos, 4 mindenest-szolga, 2 cukrász, 1 faesztergályos, 1 kovács, 1 könyvkötő, 1 vegyi munkás, 5 borbély, 1 cipész, 1 gyári munkás, 1 szövőnő, 2 mindenest-szakácsnő, 3 mindenest-lány, 1 bejárónő, 1 szállodai segédmunkásnő, 1 ápolónő.

Foglalkozást keresnek:

50 ipari szakmunkás, 45 gyári be-tanított és egyéb segédmunkás, 3 üzleti alkalmazott, 2 mindenest-szolga, 15 háztartási alkalmazott, 9 bejárótakarítónő, 4 mindenest-szakácsnő. Összesen: 128 egyén.

Tanonchely: 1 kovács.

Foglalkozást kereső ipari szakmunkások: Asztalos 2, bádogos 2, fodrász 3, cipész 3, cukrász 1, bányász 2, gépész 3, gépkocsivezető 2, mészáros 2, kéményseprő 1, kovács 2, kőműves 1, molnár 1, nyomdász 1, sütő 1, férfiszabó 3, nőiszabó 3, szállodai munkások 2, szobafestő 10, takács 1, szücs 1, villanyszerelő 1, vízvezeték-szerelő 1.

A közvetítés teljesen ingyenes.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

II. CSOPORT:

ARANYASAS gyógyszertár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.

FEHER KERESZT gyógyszertár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

SZENT LÁSZLÓ gyógyszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVÁLTÓ gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

RÁDIÓ

PÉNTEK, APRILIS 9. Budapest I.

5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiónyelvű szolgálata.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Rádiózenekar.
11.15 Zenekari művek.
11.40 Somogyi Béla dr. orvosi előadása.
12.10 A Rádiózenekar műsorából.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiónyelvű szolgálata.
14.00 Sovinszky László szalonzenekara.
15.00 Délutáni muzsika.
15.30 Weninger Antal dr. orvosi előadása.
17.00 A mosolygó Svédország.
7.50 Német hallgatóinknak.
18.10 Fedák Sári beszámolója a Tábori Színházról.
19.05 Sportközlemények.
19.15 Filmdalok.
19.50 Orsolya Erzi verseket mond.
20.05 Csajkovszkij művek.
23.00 Magyar nóták.

Budapest II.

19.05 Gyorsírótanfolyam.
19.30 Veress Károly és cigányzenekara.
20.10 Banó István néprajzi előadása.
20.35 Tárogatónégyes, cimbalomkísérettel.

Film-Színház-Művészet

Sárdy János hangversenye

A hallgatóság melegen ünnepelte a népszerű énekest

Nagyvárad, április 8. Sárdy János hangverseny-estjére teljesen megtöltötte a közönség a Korona filmszínház nézőterét. Nagy része volt ebben annak, hogy az Operaház kiváló fiatal énekeseként inkább mint filmszínész közismert és azért a közönség soraiban nem is annyira zengő, mint a mozi-színházak tisztelőinek tömegeit lehetett felfedezni. De ettől függetlenül az est komoly művészi esemény volt: Sárdy János pompásan csengő tenorja magával ragadta a műértőket és a mozirajongókat egyaránt.

Az est bizonyos rendezési zavarok miatt kissé nehezen indult. A filmszínház kis színpada nem mutatkozott alkalmasnak a műsor kereteibe beilleszkedő filharmonikus zenekarának elhelyezésére és ez kedvezőtlenül befolyásolta teljesítményüket. De a kitűnő Bíró László karmester vezényletével így is nagy felkészültegről tettek tanúságot.

Czegledi Ica énekművésznő dalai és operairái szolgálták még a műsor kiegészítésül a széphangú, nagy-kolozottságú, tehetséges művésznő figyelemreméltó sikert aratott.

Természetesen hálátlan szerep műsor-kiegészítőnek lenni egy népszerű operáénekes és filmszínész mellett: a közön-

ség érdeklődése csaknem kizárólag Sárdy János felé irányult. Meleg ünnepelés fogadta a rokonszenves megjelenésű, fiatal művészt, mikor a színpadra lépett és a hallgatóság lelkesedése csak fokozódott minden énekszám után. Ismert operett-dalokat énekelt meleg közvetlenséggel, könnyeden. Áradó érzelmességgel de mégis kellő mértéket tartva és a dalok friss életre keltek különös előadóképességet is eláruló interpretálásában. A közönség új és új számokat követelt tőle és Sárdy János nem is fukarkodott: kedves mosollyal vállalkozott műsoron kívüli dalok eléneklésére, csupán annak a zajos követelésnek nem tudott eleget tenni, hogy az "Éjfélgyors" című film valamelyik dalbetéjével is kedveskedjék, mert a zongorakíséretet kitűnően ellátó Mocsányi Gabriella nem volt felkészülve erre, helyesebben: ez a kotta nem állott rendelkezésére.

A műsor szerint a bemondó szerepét Szóghy Arannak, a Szigligeti Színház tagjának kellett volna ellátnia, de bár a népszerű szobretett ott láttuk a közönség soraiban, a Hungária-bár dízöse mondotta be — különösebb konferan-zió-törekvések nélkül — az egyes mű-sorszámokat.

Férfi ruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra szelvényben Bómer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz isvők.

A színházi iroda közleményei:

Egy nap a világ, csütörtöktől minden este

Sebesült hőseink tiszteletére az *Egy nap a világ* díszbemutatóját csütörtökön tartja a színház, amikor is a színház igazgatósága vendégül látja városunk sebesült hőseit. Vasary János nagysikerű újdonsága a budapesti Andrassy Színházban még ma is telt nézőtereket vonz és bizonyítható, hogy a nagyvárad színházának is sokáig műsordarabja marad az *Egy nap a világ* című mai világháborús történet. Rendező Putnik Bálint igazgató. Főszereplők: Hotty Éva, Szógi Arany, Borsos Mária, Szabó Ernő, Bakay Lajos és Halassy Gyula. Premier-bérlét pénteken este, A-bérlét szombaton este, vasárnap este bérlétszűnet.

A *Bolond Aszavné* csütörtökön délután utóljára kerül színpadra és idényben Hotty Évával a címszerepben. Rendkívüli olcsó helyárak jegyek 30 fillértől 90 fillérig.

Csipkeálaré c. operett-újdonság filléres helyárakkal szombaton délután megy.

Leányvásár, Jakóbi híres operettje vasárnap délután olcsó helyárakkal van műsoron.

Népművelési előadás keretében hétfőn este "A csikós" című népszínmű kerül színpadra.

Csurka Péter, az országosan ismert író szenzációs újdonsága, a *Farkasok* című szatíra bemutató előadása kedden este premier-bérlésben lesz.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön délután: A bolond Aszavné.

Csütörtökön este: Egy nap a világ

Pénteken este: Egy nap a világ — premier-bérlés.

Pénteken este: Egy nap a világ — premier-bérlés.

Szombaton délután: Cipikeálaré. Szombaton este: Egy nap a világ — A-bérlés.

Vasárnap d. u.: Leányvásár.

Vasárnap este: Egy nap a világ.

Hétfőn este: Csikós. Népművelési előadás.

Kedden este: Farkasok. Premier bérlés.

Szerdán este: Farkasok A-bérlés.

Felhívás a bérleőközönségéhez!

A Szigligeti Színház igazgatósága kéri a t. bérleőközönséget, hogy esedékes április havi bérlétrésüket szíveskedjenek a színház pénztárába befizetni. Pénztári órák d. e. 10-től 1-ig, délután 4-től 6-ig.

Népművelési színházi előadás

április hó 12-én, hétfőn este a Szigligeti Színházban. Műsorra kerül Szigligeti Ede: A csikós című 3 felvonásos népszínműve. Kedvezményes jegyek naponta délelőtt 10-1 óráig a színház titkári hivatalában. Tanay K. Emil színházi főtítkárnál (I. emelet 5. ajtó) válthatók.

NÉPMŰVELÉSI SZÍNHÁZI ELŐADÁS

április hó 12-én, hétfőn este a Szigligeti Színházban. Műsorra kerül Szigligeti Ede *A csikós* című 3 felvonásos népszínműve. Kedvezményes jegyek naponta d. e. 10-1 óráig a színház titkári hivatalában. Tanay K. Emil színházi főtítkárnál (I. emelet 5. ajtó) válthatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Régi érett tajtékpipe ezüst kupakkal eladó. Cim a kiadóban. 545

Konyhai mérleget megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek. 543

Eladó egy tele ajtó. Balassa-tér 3. ajtó 2. 542

Zongorát teljesen jó állapotban megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek. 588

Nagy Singer varrógépet megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek. 587

Fehér gyermekkocsi jó állapotban eladó. Teglavető-u. 71. 584

Kisebb tangóharmonikát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 544

Tangóharmonikát 80-120 megvételre keresek, baszusost, Szent Anna-u. 23. Varga. 543

Csizma, elegáns angolszabású 41-42-ös lábra eladó. Házmesternél, Gróf Csáky István-u. 17. 556

Eladó Akkordeon 24 basszusos. Karácsonyi püspök-u. 4. ajtó 3. 562

Keményfa hálóbutor eladó. Keszthelyi Zoltán-u. 31. 561

20 darab száraz tölgyfát sürgősen keresek, 2,70 m. hosszban 16/16 cm. kvadrátos, épsarku állapotban, az ár nem számít. Id Pénzes, Kaszárnya-utca 17. 560

Ingatlan

Eladó 3 szobás összkomfortos ház, nagy kerttel, istállóval, a lakás azonnal beköltözhető, ár 45 ezer pengő. Püspök-utca 2 szobás lakású ház gazdálkodónak is alkalmas. Nagy sarok telek eladó. Érdeklődni Tatayné, Szigligeti-u. 13. Telfon: 28-74. 542

Vennék kisebb kétszobás magánházat lehetőleg kerttel. Cim: Reszegi Hirlapiróda, Szilágyi Dezső-utca 4. sz. 558

Állást nyee

Cukorkaggyárban gyakorlott munkásnőket felveszek — tanulókat is, Mignon Csokoládéház, Szaniszló-u. 2. 565

Gyakorlott saroksiszolókat, cipészségeket és ragasztókat állandó munkára felvesz Szabó cipőgyár, Gróf Tisza István-ut 21. 564

Állást keres

Jólközönség, éves bizonyítvánnyal állást 15-re keres. Cim Lukács György-u. 10. 566

Hűlőnfele

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindenemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal írta Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Kölcson könnyű visszafizetési feltétellel Hitelszövetkezetről, Bethlen István-u. 6. kapható. 509

Elveszett Bencze Gyula névre szóló katonakönyv. Beosztás megtalálható juttassa el Várady Zsigmond-u. 5. jutalom ellenében. 563

Háromszobás modern lakásomat átadom annak, aki butoraimat megveszi. Cimeket: "Állami tisztviselő" jellegére a kiadóba. 567

Kaphatók: Nagyvédelmű fűszerüzlet. Trafik. Fodrászüzletek Jogfolytonos italmérések. Fürdőbüfé, Ruhatár. Portási állás. Trafikba kiszolgálónak óvadékkal, fixre keresek. Székely, Magyar-utca 3. 550

Lakás

2 butorozott szobát keresek központban. Cimeket a kiadóba kérek. 544

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

76- és felelőszerkesztő: Dr. Psál Árpád

célcímű kiadó: Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körirógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.